

МЕТОДИЧНІ ЗАСАДИ УПРАВЛІННЯ БЮДЖЕТНИМ ПОТЕНЦІАЛОМ НА РЕГІОНАЛЬНОМУ РІВНІ

магістрант **Кононенко І.А.**, к.е.н. доц., **Ілляшенко Т.О.**
Сумський державний Університет (Україна)

В умовах глобальних змін в фінансово-економічній системі України існує невідкладна необхідність створення нової більш ефективної системи забезпечення місцевого самоуправління, яке дозволить збалансувати функції і повноваження громад і органів місцевого самоврядування з їх ресурсними можливостями і потребами.

Удосконалення методик оцінювання фінансового забезпечення місцевих бюджетів, як основного джерела місцевих ресурсів дозволить чітко визначити потреби регіонів в ресурсах, рівні забезпеченості видатків і досягнення установлених цілей.

Економічна сутність фінансової системи забезпечення представляє собою сукупність відносин між державними органами влади, суб'єктами місцевого самоврядування та підприємницької діяльності і громадянами в процесі надання суспільних благ [2].

Вивчаючи досвід економічно розвинутих країн світу відносно оцінки фінансової автономії території, як показника сталого розвитку регіону, знайдено розбіжності відносно підходів оцінки. Серед основних критеріїв і показників, які оптимально показують рівень фінансової самостійності, можна виділити показник загальної фінансово-економічної самостійності регіону. Він розраховується таким чином:

$$R_a = \frac{MP + I}{CB - PB}, \quad (1)$$

де, R_a – рівень фінансово-економічної самостійності; MP – загальна величина грошових доходів населення; I – прибуток підприємств; CB – загальний об'єм видатків регіонального бюджету; PB – доходи регіонального бюджету (включаючи всі платежі, залишені в регіоні).

Але даний показник не дає ясного представлення регіональної самостійності в управлінському сенсі. Він не відображає фінансових можливостей місцевих органів влади.

Перфілієв С.В. рекомендує здійснювати оцінку фінансової самостійності за такими напрямками: бюджетна, податкова і самостійність в області тарифного регулювання політики ціноутворення. Дана методика враховує абсолютну незалежність від державних органів влади, а також провести градацію територій на самодостатні та дотаційні території. Але дана методика не показує критерії ранжування територій [1].

Методика Рассолової Т.Л. включає розрахунок показників, які оцінюють рівень самозабезпечення видаткових повноважень, ступінь використання потенціалу і рівень збалансованості доходних і видаткових повноважень.

1. Коефіцієнт самозабезпечення (R_v) власними доходами видаткових повноважень розраховується як співвідношення суми доходу місцевих бюджетів і видатків;
2. Коефіцієнт використання потенціалу (R_p) розраховується відношенням фактичного потенціалу до виявленого;
3. Коефіцієнт збалансованості доходів і видатків:

$$R_z = (1 - R_v)R_p. \quad (2)$$

Згідно даної методики фінансова допомога має розподілятися: чим нижче коефіцієнт, тим менша фінансова допомога регіону, і навпаки.

За методом Рассолової джерелом формування ресурсів регіону є доходи бюджету.

Планування оптимального об'єму фінансування бюджетних видатків представлено в дослідженнях Яшиної Н. І. Вона запропонувала розподіл видатків згідно з кількістю

споживачів бюджетних послуг на прями (змінні) та побічні (постійні) бюджетні видатки. Прямі чи змінні бюджетні видатки ростуть або зменшуються пропорційно кількості наданих бюджетних послуг та їх споживачів. Побічні або постійні видатки не залежать від кількості надаваних бюджетних послуг [3].

Розглянувши ще декілька методик можна сказати, що проблема фінансового забезпечення, міжбюджетного вирівнювання є досить актуальною, відповідає загальнодержавним цілям і територіальним інтересам. Задля визначення необхідного рівня фінансового забезпечення регіону необхідно враховувати доходи, видатки регіону а також рівень інвестиційної сфери, кредитної системи.

Для підвищення фінансової стійкості регіонів необхідно створити стимули для нарощування місцевих доходів, розширити дохідну базу місцевих бюджетів.

1. Перфильев С.В. Межбюджетные отношения на региональном уровне: теория и практика: дис. ... д-ра экон. наук / С. В. Перфильев. – М., 2004. – С. 105-114.

2. Чумак М.В. Методичний підхід до забезпечення фінансової стійкості регіону / М. В. Чумак // Бизнесинформ. – Харків, 2009. – № 6. – С. 18-21.

3. Яшина Н.И. Методология управления территориальным бюджетом субъекта РФ : дис. д-ра экон. наук / Н. И. Яшина. – Н. Новгород, 2004

Кононенко, І.А. Методичні засади управління бюджетним потенціалом на регіональному рівні [Текст] / І.А. Кононенко, Т.О. Ілляшенко // Економічні проблеми сталого розвитку : матеріали Міжнародної науково-практичної конференції, присвяченої пам'яті проф. Балацького О.Ф., м. Суми, 6–8 травня 2014 р. / За заг. ред. О.В. Прокопенко. - Суми : СумДУ, 2014. - Т.1. - С. 56-58.